

Med de opplysninger og ut fra den plan jeg i det siste aar har arbeidet etter i denne sak, kan jeg ikke tilegne mig den oppfatning at det er klokt aa utsette offentliggjørelsen av H2 og H3 noe videre. Derfor har jeg minst to grunner:

1. H. 1 inneholder to markerte uttalelser, som hvis de ikke blir lest av publikum i sammenheng med eksempelsamlingen paa formentlig graverende forhold i de ennaa ikke off.gjorte 2 o 3 - kan disse uttalelser av de foruroligede virke injurierende. De er: A." Skyldtes den i en saakaldt rettsstat eksempellose nedrivning av en fengslet og komplett vergeløs gammel manns hus at man ville skjule at det paa forhaand var tomt, ja plyndret for sine kunst gjenstander og innbo ? Ja, det er grunn til aa anta det."

B. " De visste at straffelovens paragrafer stod i kø for aa karakterisere deres fremferd mot ham." Jeg vil dessuten peke paa at jeg i art. forslaar nedsatt en uhildet kommisjon til granskning av bl.a. det rettslige grunnlag forvalterne mener aa staa paa. Jeg vil under dette punkt ytterligere fremholde for dere at det før retten i d a g vil kunne ansees for særdeles befriende for justisofres skarpe ytringer, den bevislige ulovlige behandling de selv har været gjenstand for. Til forsvar for salg og nedrivning av 61 vil forvalterne gjøre gjellende at H. skyldte skatt for 400.000.- kroner han etter deres mening mottok i lønn som kom. leder av DENOPA og Lilleborg. Jeg beviser i art. 3 at han i skatte teknisk forstand ikke har oppebaaret disse penger. Han ga pengene bort, gavemottageren sendte pengene delvis tilbake i sjekk den 8. mai (300.000.-) Sjekken ble fratatt ham ved "arrestasjonen".

2. Etter min mening er bladet naa like ved gjennombruddet, kanskje ogsaa grunnet H.art. Mange motstandere gjør størst sprell like før døden. Vaar avholdte og av dyp jur. kunnskap gjennemtrengte justisminister befinner sig i disse dager i et stort raseri over kjedelige artikler i Dagbladet. Han har bedt sine haandlangere aa svare, selv har han etter sigende forfattet et svar, men de er ennaa ikke inntatt. Som dere burde vite har Potemkin i dette ulykkelige land visse forbindelser.....

si om det ble opptatt noen fortegnelse over løsøre i værelsene. Listen over brennevienslageret ble renskrevet på Möllergt. 19 og som nevnt såvitt vitnet husker levert Tensland. Ellers ble det funnet en sjekk på et meget stort pengebeløp.

Det er mulig at de kjørte en tur utover Drammensvn. og leverte kuffertene. Dette kan ikke vitnet bestemt huske men kan heller ikke huske at kuffertene ble båret inn på Politikammeret. Kan ikke huske at det ble tatt med noe radioapparat.

Utdrag av Jørgen Thorolf Kristoffersens vitneprov (2/2-50).

"Hildisch klaget også meget over dårlig nå etter at han ble løslatt av fengslet og tok opphold på Ostøya. Han gikk dårlig kledd, lappet og lasete. Han klaget også over at han var blitt mishandlet under fengselsoppholdet på Möllergt. 19. Vitnet heftet seg ikke så meget ved dette da han ikke hadde noen særlig tro på sannheten av det. Det vitnet har Hildisch alltid oppført seg bra. Vitnet syntes han hadde faldt svært sammen under fengselsoppholdet. Før han ble satt inn anslår vitnet hans vekt til henimot 100 kg., da han kom ut på Ostøya igjen etter løslatelsen kjente v. han nesten ikke igjen. De gamle klærne hans kunde nesten gå to ganger rundt ham."

Utdrag av Konrad Magnus's vitneprov 4/1-50.

Konrad M a g n u s , 40 år, disp. for Kr.ania Dampkjøkken, bor i Vingolfvn. 27, Nordstrand, kjent med saken og sitt ansv. o.s.v.

forklarer, at han straks etter han kom fra Sverige hvor han tjenestgjorde som fenrikk i Rikspol. ble anmodet om å reise ut til H.'s villa i Drøvn. 61 for å prøve å finde dok.r som kunne ha interesse for De No Ka og som også muligens kunne tjene som bevis i landsviksaken mot Hildisch.

Villaen ble gjennomgått fra kjeller til loft. Da vitnet kom til villaen sto det ulåst overallt, men bevoktet av en pol-mann. Vitnet hadde med seg po. fenrikk Leif Tollefsen, som også hadde gjennomgått rikspol's kurs i Sverige.

Det syntes for v. som om det hadde forekommet nokk så omfattende tyverier av vin og brennevin. Bare noen dager før frigjøringen skulde det ha kommet noen kartonger med brennevin, som såvitt v. husker skulle representere mellom 2 å 3000 kroner. Dessuten synes det som om det var stjålet gammel vin fra kjelleren.

Dokumenter av viktighet ble ikke funnet.

Vitnet har hørt, kan ikke nå huske av hvem, at ettpar karer fra politiet skulde ha dratt avsted med ettpar kufforter som angivelig skulle inneholde dokumenter. Kuffertene var i idlertid så tunge, at karene med største besvær fikk dem med seg. V. kjenner ikke navnet på dem - tror at han snakket med dem engang eller synes ihvertfall å ha vært i kontakt med dem i en eller annen forb. Men sakens utfall kjenner ikke v."

DOKUMENT NR 21.

ILABU FANGELL.

Direktøren.

Ilabu, Harum den 18.feb.1950.

Herr politifullmektig Bergfall,
Kriminalpolitiet,
Oslo.

Ad. mattransport.

Idet jeg tillater meg å vise til telefonsamtale 18. ds., kan

opplyses at jeg har hatt en samtale med forvalter Wilhelm Halvorsen ved Oslo Kretsfengsel, avd. B. Halvorsen tjenestegjorde som forvalter ved Ilebu fra 8/5-45 til 30/4-46, og hadde ansvaret for og oppsynet med transport av matvarer til fengslet.

Han opplyste, at fersk fisk helt fra frigjøringen ble levert av Erling Mo A/S og kom til fengslet i vanlige, lovbestemte fiskekasser. Forvalteren holdt stadig kontroll med disse forsendelser. Sild ble sendt fengslet i tønner og poteter fra Brødrene Råstad i sekker, hvoretter de ble lagret i fengslets potetkjeller. Den kjøttarasjon som ble tildelt fengslet, ble hver uke levert av Slakterborgerne. Brød ble hentet av Ilebu's transportavd. og levert i vanlige røne kasser.

B.h.t. distribueringen av matvarene innen fangelsområdet, ble dette ordnet slik, at fangene hentet maten på kjøkkenet. Den ble transportert i kasser som for en stor del ble forarbeidet av fanger på Ilebu. Brakkasjefene - fanger - var ansvarlige for - og selvsagt interessert i - at kassene var ordentlig rengjort. Hvis dette ikke hadde vært tilfellet, ville det ikke blitt godkjent av den ansvarshavende på kjøkkenet.

Helge Gleditsch (sign.)

DOKUMENT NR. 22.

Utdrag av brev fra H.r.adv. Per Helweg, dat. Oslo 17. febr. 1950.

"Den lagmannsrettssak der siktes til er saken mot Harsen selv, ved fidsivating lagmannsrett i august ifjor. De prosedyren var slutt og jeg var opptatt med å samle sakens dokumenter i min kuffert, kom tiltalte bort mot aktors plass og sa omtrent følgende:

"De er vel gla nu, herr Aktor, over at denne komedien nu er over?"

Mitt svar lød ordrett som følger: "Jeg synes ikke De bør forlenge den, Herr Harsen."

Bemerkningen hadde øyensynlig den tilsiktede virkning, for diskusjonen sluttet dermed. _____"

DOKUMENT NR. 23.

Utdr. av brev fra Oslo Kretsfengsel, Forvalteren (dat. 14/3-1950). stilet til Oslo politikammer, Krim, avd., Oslo.

Mattransporter til Ilebu Fengsel.

I henhold til krim. politiets forespørsel i anledning transport av mat og fiskevarer til Ilebu fengsel i tiden etter frigjøringen kan jeg meddele følgende:

Slakterborgerne's Fellessalg leverte kjøttet. Dette kom i bakker, enten av rustfritt stål eller aluminium. Slakterborgerne opplyser at det en enkelt gang ble sendt fiskekaker i hvalkjøttkasser. Disse var imidlertid foret med papir, men var blodige utenpå. Jeg kan ikke selv erindre dette tilfelle, men lagersjef Magnussen hos Slakterborgerne forteller at jeg hadde ringt samme dag og påtalt dette, og at det aldri gjentok seg.

DOKUMENT NR. 24.

Oslo den 22. febr. 1950.

R A P P O R T
tilOslo Politikammer
Kriminalavdelingen

avgitt av førstebetjent Egil Gjarum.

Ad. ann. nr. 8761-49.Fetter Andreas Harsom m/fl. sikt.
for arekrenkende beskyldninger mot
off. myndigheter.Joh. s. Hilmar HÖSTMANN o.s.v.

"----- Under disse møter snakket vitnet av og til med Hildisch. Han var magrere enn tidligere, dårligere kledd, og så noe fattigslig ut. Han klaget ikke over mishandling av noen art. Imidlertid nevnte han at "de vilde ha ham ned på forsorgs-basis", at bobestyreren vilde nekte ham å bo på Kurbadet, og at han hadde dårlig råd. Han klaget ikke over at han ikke fikk penger til nødv. medisiner -----"

Utsnitt av ing. Thorleif Stenersens vitneprov 23/2-50.

"----- Vitnet så ikke liket av Hildisch ble bragt bort. Imidlertid fikk han rapport om at han skulde være tullet inn i ett ullteppe, lagt på et lasteplass og kjørt bort.

m.h.t. de ernæringsmessige forhold m.v. på Ilebu foreligger det statistisk materiale over kalorimengde, vitamininnhold m.v. i Ilebu's arkiv. Vitnet henviser i den anledning til vedlagte erklæring av 16/11-49. Vitnet mener at en granskning av dette materiale vil kaste et ganske klart lys over ernærings-situasjonen og forholdene på Ilebu i sin helhet."

Utdrag av Kjell Reuter Thorsens prov av 18/3-50.

"----- Ved et tilfeldig møte nevnte Westby for vitnet at han vel snart vilde bli overført til Akershus. Dette var straks etter at v. hadde fått sin dom. I samtalsens løp nevnte v. videre at han kjente Wollan, tjenestegjorde dengang på Ilebu, som hadde med uttellingen av de som skulde uttas til Akershus, og hvis v. kunne skaffe kr. 2 000, skulde han ordne det slik at v. skulde slippe å bli overført. Noen klar mening om hvem som skulde ha pengene har han ikke på. Men han oppfattet det imidlertid slik at det var Wollan som skulde la dem. Hvorvidt Westby sa det, eller det bare er v.'s oppfatning av situasjonen kan han ikke si. V. svarte at han ikke viste hvor han kunde skaffe kr. 2 000. Westby uttalte da, at han likevel skulde klare å ordne dette for v. på betingelse at v. hjalp ham. Ant. noen dager senere kom v. til v. med et uthelet såpestykke, hvori det lå en sammenrullet papirlapp. Westby fortalte videre at han hadde fått såpestykket av Holtskog gjennom en betjent. På papirlappen stod det ett eller annet om at en person skulde reise nordover med "brødet", skulde visst reise til Bodö, Tromsö, Hammerfest m.m., hvor det skulde være god avsetning og god fortjeneste, "brødet" skulde blandes med mel o.s.v. Det var en hel del som virket nokkså tövet på v., og han skjønnte ikke noe av det hele. V. har siden også tenkt mange ganger på hva han skulde bruke dette til men er ikke kommet til klarhet over dette. Han har tenkt seg den mulighet at Westby kanskje skulde levere det til Wollan. Dette er noe han er kommet til nå etter at han ser det hele på avstand. Det var flere avsnitt på papirlappen som hver omhandlet forskj. forhold. Bl.a. husker han at et avsnitt var viet Wollan. Han husker dette avsnittet ordrett og gjengir det slik:

"Forholdet Wollan - Klavnes, Klavnes full brakke 12, bevitnes av " her kom det endel bokstaver, hvor han husker: "W. K." og "W". "Brandvakta", "W.K." skulde etter hva v. mener referere seg til Willy Klevenberg, som bodde på brandvakta. Disse forskjellige avsnitt på papirlappen skulde skrives av på hvert sitt ark etter Westbys diktat av vitnet. Vitnet fikk ikke se papirlappen, slik at Westby måtte diktere ham. Vitnet skrev også noen av avsnittene, men husker ikke hvilke. Avskriftene skulde smugles ut av Ilebu med en betjent. Det var almindelig kjent blant fangene, at Westby besørget utsmugling av brever fra Ilebu.

Hvorvidt Westby fikk nyttet disse avskriftene kan vitnet ikke si noe bestemt om. På samme tidspunkt ble det nemlig kjent blant fangene, at Westby stod i kontakt med Landssvikavdelingen. Det lykkes nemlig vitnet å få tak i originalen av den innsaugede papirlapp. V. satt sammen med Westby og Odd Arnesen nede på urtekommandoen og skrev, da Westby ble kaldt ut. Han hadde en mappe med seg, hvor han hadde sine skrivesaker. Denne mappe løp han fra, og da han hadde vært så hemmelighetsfull med nevnte papirlapp undersøkte v. vesken. V. kan ikke huske om nevnte papirlapp lå der, men han hadde endel andre papirlapper hvor det var skrevet noe. Han husker at det under en av skriftstykkene stod "maskinskrevet Harsens skrive-maskin". Dette var imidlertid overstrøket med blyant slik at det var vanskelig å tyde. V. syntes at dette var rart og bestemte seg for å være forsiktig. Han tok vare på skriftstykkene, og da Westby kom tilbake sa han til ham, at leirvaktmester Brustad hadde vært i nærheten og v. brendte skriftstykkene av redsel for at Brustad skulde finne dem. Westby syntes dette var kjedelig, og v. forstod at han var ærgerlig.

V. viste skriftstykkene til vår tillitsmann, Jonas Stenersen, som sa at v. burde gå til Direktøren med dem. Dette vilde ikke v., men beholdt skriftstykkene hos seg. Ved et tilfelle i 1948 kom v. i snakk med Arthur Binarsen. Binarsen fortalte da at han var satt under tiltale for å ha tilbudt to frontkjempere kr. 15 000 for å ta livet av o.r.sakf. Sundfør. V. fortalte ham da om sin befatning med Westby og Binarsen varslet førstebetjent Brødesen. Førnevnte krim. betj. Arnt Nilsen kom da til Ilebu og opptok forklaring av ham om dette. Skriftstykkene hadde han framleis i behold og de ble da levert ham.

Ved flere høve fortalte Westby, at Wollan skaffet ham tobakk og brennevin. V. har ikke fått og har heller ikke sett at noen av fangene har fått tobakk eller brennevin av Wollan. Imidlertid vil v. nevne et tilfelle som tyder på at noe slikt kunne tenkes. Westby fortalte nemlig vitnet at han en kvellskulde kome med tobakk og brennevin som skulde legges under brakke 12, en nedlagt brakke. Det skulde komme en inn med en pakke med disse varer under oppstillingen og han, Westby, skulde gå rett ned etter oppstillingen og hente pakken. Hvis vitnet vilde så kunde han bli med, så skulde han få se hvordan dette foregikk. Som nevnt gikk v. med Westby ned til nevnte brakke men det var ingen pakke å finne. Westby nevnte da noe om at han vel ikke er kommet endda, så vi får gå oppover til appellplassen igjen, så kommer han vel senere. På vei mot appellplassen møtte de Wollan på hjørnet ved brandvakta, v. er sikker på at det var han, da det var en sterk lampe på hjørnet. V. spurte om det var han som skulde komme med pakka, hvortil Westby svarte bekreftende, men henstillet innstemiig til v. ikke å snakke om det. Pakken som Wollan bar under armen kunde godt inneholde en fl. brennevin og noe tobakk eller muligens 2 fl. brennevin og ingen tobakk. Wollan stanset ikke da han møtte Westby og v., men fortsatte nedover mellom brakke 12 og 13. Westby og v. gikk en liten runde og de så da Wollan kome tilbake over appellplassen og ut av leiren. W. og vitnet gikk igjen ned til brakke 12 for å se etter pakken. Der var imidlertid ingen. Westby sa da til v. at han skulde ta seg en tur ut i den ytterleiren for å snakke med ham, Wollan, mens v. gikk til sin brakke.

Vitnet tilføyer at da de satt sammen nede på urtekommandoen og skrev av de skriftstykkene som er nevnt foran, satt Westby og skrev

brev til en medfange Ivar Staxton.

Da Staxton fikk brevet viste det seg at det inneholdt opplysning om, at han arbeidet for Landssvikavdelingen. Staxton viste brevet til tillitsmannen, Stenersen, som igjen leverte det til Direktøren. Etter dette ble Westby flyttet fra Ilebu.

Einar Hofstad hadde fått låne Harsems skrivemaskin til å skrive en avhandling om medisinske planter. Denne avhandling skrev Hofstad nede på urtekommandoen og hadde således Harsems maskin dernede. Den sto der ikke hele døgnet, men det hendte at den sto ubrukt noe n tid på dagen, og i disse perioder kunde v. hatt høve til å benytte maskinen. Dette visste Westby meget godt og ga v. anvisning på den da v. vegret seg.

V. vil nevne endel fanger som delvis kan bekrefte v.'s utsagn, nemlig Odd Arnesen, adr. Enebakk, ca. 26 år, Einar Olav Behn, omlag 28 år, adr. Moss og Ivar Staxton, 28 år, vistnokk hjemmehørende i skjåk i motiens driverhan avskrivningsbyrå i Oslo. Westby hadde en fange som medhjelper for vitnet. Vitnetspør å huske at han het Ekeberg, men viser til forannevnte Behn som kjenner ham. Vitnet har nå forklart seg så nøyaktig som det er ham mulig å huske etter så mange års forløp. Han er kjent med vitneansvaret og det ansvar som følger med uriktig vitneforklaring.

Utdrag av vitneforklaring fra Jens Olav Hval 29.3-50.

" Vitnet kan ikke huske at han la merke til at det skulle være fjernet ting fra varelsene. Han husker at det var en del "miniatyrer" o.s. i en glasmonter. Det syntes å være antikke ting og sikkert meget verdifulle. Det eneste sted hvor det tydelig var begått tyveri var fra vinkjelleren. Der fantes bare tomme kartonger, og såvidt vitnet kunne se, fantes det ikke en eneste flaske igjen. Besøket i kjelleren var forøvrig foranlediget ved at en av hushjelpene klaget over at det var stjålet fra brennevinslageret. Det eneste vitnet så av drikkevarer i huset var noen flasker fru Hildisch hadde i et skap på sitt varelse. Dette forble urørt da vitnet og hans folk forlot huset. "

DOKUMENT NR. 25.

Utdrag av dipl.ing. Th. Stenersens "Erklæring" av 16 nov. 1949.

"På foranledning bekreftes herved at der i Ilebu konsentrasjonsleir fra mai 1945 - juli 1948 ble ført nøyaktig statistikk - ved et eget opprettet kontor - over kosten som belegget (fangene) fikk.

Disse beretninger findes i div. innbundne eksplr., hvorav i etthvert fall overlege Frøshaug hadde ett komplett sett og kontorets arkiv flere komplette sett.

De første beretninger ble også oversendt dr. Natvig ved Oslo Helsesråd.

Original-manuskriptene til tabeller - grafiske fremstillinger m.v. samt store grafiske plansjer visende kostens variasjoner, vektvariasjoner for belegget, antall syke procentvis samt de forskjellige sykdommer, antall fangedøgn, antall og varigheten av de forskjellige straffeposstillinger m.v. findes sikkert i arkivet på Ilebu, i etthvert fall forelå alle dok.r og tegninger m.v. der juli 1948. Det statistiske arbeide skal forøvrig være fortsatt også etter denne tid."

DOKUMENT NR. 35. (forts.)

Gjenpart av brev av 15. oktbr. 1946 fra h.r.adv.C.L. A a l l
til h.r.adv. Heuch Bugge.

Hildisch har tilskrevet meg således:

"Idet jeg vedlagt oversender kopi av ektepakt mellem min avdøde hustru og meg, datert Bremen 24/7-1896 og senere tilglyste her i Oslo, gjør jeg uttrykkelig oppmerksom på at jeg på min avdøde hustrus og egne vegne på grunnlag av ektepakten protesterer og likeledes ber Dem på sammes vegne å protestere mot beslagleggelse og salget som er foretatt.

Jeg anmoder om at Advokaten nedlegger protest overfor Erstatningsdirektoratet, advokat Gunnar Mellbye og o.r.sakf. O. Nergaard mot de disposisjoner som er foretatt i min hustrus sær-
eie. Likeledes at etthvert salg øyeblikkelig stanses og at min hustrus sarsie frigis.

Skjer ikke dette med øyeblikkelig virkning, vil der bli reist ansvar rettslig mot den ovennevnte instans og herrer."

Jeg går ut fra at De foretar det nødvendige overfor Erstatningsdirektoratet og Tilsynsmannen. Jeg kan forøvrig ikke skjønne at det er anledning til å selge løsøre m.v., for Hildisch har fått sin dom."
